

Svar på fråga 2025/26:166 av Anna Vikström (S)
Tandvård utanför tiotandvården

Anna Vikström har frågat mig om lagförslaget ska tolkas så att om vårdgivaren först erbjuder patienter som omfattas av det nya högkostnadsskyddet den vård som ingår i tiotandvården, kommer vårdgivaren även ges möjlighet att erbjuda och ta betalt för tillval till tandvårdsåtgärden utöver referenspriset.

Det korta svaret är nej.

Det utvecklade svaret är att tillval inom särskild tandvårdsersättning vid sidan av referenspriset inte medges. Däremot kan val göras mellan material utan extra kostnad som Socialstyrelsen ser som likvärdiga i bl.a. hållbarhet. En patient har dock alltid möjlighet att välja bort samhällets stöd och själv helt bekosta sin vård efter sina egna preferenser.

Detta är något annat än de skyldigheter som en vårdgivare har som anslutit sig till statligt tandvårdsstöd. I propositionen Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (prop. 2025/26:27)

finns flera förslag i syfte att tydliggöra vårdgivarens ansvar mot patienten. En sådan är en definition av vad som ska ingå i vårdgivarens pris, en annan är en skyldighet att ge patienter inom tandvårdsstödet den ersättningsberättigande tandvård de behöver.

Redan i dag finns en skyldighet för en ansluten vårdgivare som föreslår en behandling som inte är ersättningsberättigande att informera patienten om det finns någon alternativ behandling som kan berättiga till statligt tandvårdsstöd (9 § förordningen [2008:193] om statligt tandvårdsstöd).

Patienten ska kunna lita på att den behandling som ges är i enlighet med gällande rätt samt med vetenskap och beprövad erfarenhet, och därför innebär reformen inte möjlighet att göra tillval inom särskild tandvårdsersättning. Regeringen ser att det för flertalet patienter är komplicerat att ta ställning till olika behandlingsalternativ eller olika material på grund av patientens informationsunderläge och få personer väljer nog något annat än det som behandlaren förordar, i den mån patienten ställs inför frågan.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) val av metod eller material som referensprisberäkningen baseras på är inte bindande föreskrifter. Av föreskrifterna om statligt tandvårdsstöd framgår t.ex. i fråga om en permanent tandstödd krona enbart att kronan ska vara permanent samt framställd

med viss teknik för att vara ersättningsberättigande. Socialstyrelsens nationella riktlinjer kan sedan användas av vårdgivaren som stöd för vilka material som kan vara permanenta kronor: helkeramik, glaskeramik eller metallkeramik. Detta medför att även om TLV väljer att räkna referenspriset på en helkeramisk krona kan patienten och vårdgivaren i stället komma överens om att göra en krona i det likvärdiga materialet glaskeramik. Om patienten är berättigad till särskild tandvårdsersättning för sin omfattande tandskada ska patienten som högst betala 10 procent av referenspriset. Det är således inte möjligt att erbjuda patienten en krona i glaskeramik och mena att kronan är utanför det statliga tandvårdsstöds regler och inom den fria prissättningen. Väljer patienten däremot en guldkrona är det frågan om ett estetiskt tillval, vilket inte ingår. En sådan guldkrona får göras utan samhällets stöd.

Stockholm den 19 november 2025

Jakob Forssmed